

## **Tartalmi kivonat**

### **A Haflingi kisló geneológiai vonalainak alakulása Magyarországon Európa vezető lótenyésztő országaihoz képest**

Szakedolgozatom a haflingi populáció hazai helyzetének elemzésére irányult, különös tekintettel a magyar állomány nagy európai lótenyésztő országainak populációihoz viszonyítva. Megállapítottam, hogy a vizsgált országok – Németország, Ausztria, Hollandia, Olaszország és Magyarország – közül a magyar lóállomány a legkisebb, valamint azt is, hogy Magyarországon minden ezer emberre jut négy ló, míg ez a szám Hollandiában huszonöt. Összehasonlítottam a magyar, illetve németországi póni-, és kislófajták eloszlásának arányát, melyből kiderült, hogy a Magyarországon egyesületi keretek között tenyésztett hat pónifajtából a haflingi kisló állománya a harmadik helyen áll a hucul, és a welsh póni mögött. Ezzel szemben a németországi tizenöt fajtát számontartó póni-, és kislópopulációban a haflingi fajta a negyedik. A vizsgált országok haflingi populációi meglepő eredményt hoztak. Átlagosan nyolcezer környéki kancalétszámmal Hollandiában van a legtöbb egyed ebből a fajtából, azt követi az osztrák, a német, az olasz, és végül a magyar haflingi állomány. Mindegyik országnál megfigyelhető a fedezőmének alacsony aránya, ami a kancalétszámhoz hasonlítva Hollandiában a legalacsonyabb. Ennek oka, hogy a holland tenyésztők sokkal többet fedeztetnek az őket körülvevő országok ménjeivel, így a méntartási kedv sokkal alacsonyabb. Németországban és Ausztriában a kancák létszáma az elmúlt évtizedben folyamatosan csökkent, míg a fedezőmének száma nagyjából közel azonos maradt. Olaszországban a fajta törzsállománya még mindig a Dél-tiroli régiókban van leginkább jelen, két provinciában tartósan ezerhatszáz egyed feletti létszámmal, míg a többi tartományban jelentősen alacsonyabb, pár száz körülire tehető ez a szám. A magyar állomány eléggé ingadozó képet festett, mélypontja 2018-ra tehető. Azóta a kancaállomány mértéke jelentősen és fokozatosan növekszik. A kutatás a geneológiai vonalak állapotát, a magyarországi fedezőmének vonalarányát és az egyes vonalakhoz született csikók számát is vizsgálta. A legtöbb aktív fedezőménnel jelenleg Olaszország rendelkezik, míg a sor végén itt is Magyarország áll. A hét ménvonal – A, B, M, N, S, St, W – közül az A-vonal rendelkezik a legtöbb fedezőménnel az összes vizsgált országban. A legalacsonyabb képvisellel az M-, és S-vonalak rendelkeznek, de a B-vonal pozíciója is igencsak veszélyeztetett. Az N-, St-, és W-vonalak viszonylag stabil fedezőmén alappal rendelkeznek. Céлом volt, a hazai fedezőmének helyzetének elemzése, amely a populáció genetikai

sokféleségének megőrzése szempontjából különös jelentőséggel bír. Az elemzésem során feltártam, hogy a magyarországi populációban az A-, és St-vonalak dominálnak, míg az N-, és W-vonalak mindössze egy-egy képviselővel, igencsak szűkös genetikai alapot képeznek. Számba vettem a már fedeztetési engedéllyel rendelkező méneket, illetve az idén vizsgázott St-vonalat képviselő jelöltet, és visszakövettem a vonalat képviselő három mén családfáját. Kiértékeltem a pedigréjüket, és megállapítottam, hogy a három mén későbbi utódjainak tenyésztése nem okoz jelentős mértékű beszűkülést a génállományban, azonban Stanley-T és Steiner utódainál a többszintű rokoni kapcsolódás miatt érdemes körültekintően tenyészteni.